

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біології, географії та екології
Кафедра географії та екології

ПОРІВНЯЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ
СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРІВ ВЕЛИКОГО І
МАЛОГО МІСТА (КЕЙС ХЕРСОН – ОЛЕШКИ)

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 05-415 групи

Спеціальності 106 Географія

Освітньо-професійної програми «Географія»

Винник Аліна Юріївна

Керівник д.геогр.н., професорка Мальчикова Д.С.

Рецензент д.б.н., професор Ходосовцев О.Є.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження суспільних просторів.....	5
1.1 Сутність поняття «суспільний простір» і його функції...	5
1.2 Параметри і значення суспільних просторів	6
РОЗДІЛ 2. Характеристика суспільних просторів м. Херсон і м. Олешки, дослідження їх особливостей і перспектив повсякденного рекреаційного використання.....	9
2.1. Загальна суспільно-географічна характеристика і особливості суспільних просторів м. Херсон.....	9
2.2. Суспільно-географічна характеристика м. Олешки і сучасні реалії використання і сприйняття суспільних просторів	14
РОЗДІЛ 3. Порівняльно-географічний аналіз: що об'єднує чи відрізняє суспільні простори великого і малого міста?.....	19
ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36
ДОДАТКИ	
Додаток А.....	40
Додаток Б.....	42
Додаток В.....	44

ВСТУП

Актуальність роботи. У міському суспільному просторі відбуваються всі повсякденні дії людини і, власне, реалізується міський спосіб життя, тобто використання міських благ поза межами власного помешкання, споживання, щоденна суспільна комунікація. Саме суспільні простори міста стають середовищем короткотривалої рекреації жителів міст та задоволення їх нематеріальних потреб у культурному, пізнавальному, розважальному дозвіллі тощо. Вимір та межі “суспільності” надзвичайно відрізняються в різних містах та регіонах, трансформуючись під дією економічних, політичних, соціальних і культурних чинників. Тому ми вирішили порівняти сприйняття суспільних просторів у великому і малому містах, визначити напрямки і пріоритети їх використання перш за все у повсякденній рекреаційній діяльності жителів міста. Дослідження проводили протягом 2018-2020 рр. 15 % респондентів було опитано усно, 85 % – онлайн, за допомогою Google-форм (внаслідок запровадження карантинних заходів протягом 2020 р).

Здійснюючи дослідження, ми шукали відповіді на такі питання:

- яких суспільних просторів потребує людина у маленькому і великому містах?
- які типи наявних суспільних просторів є найпривабливішими у маленькому і великому містах?
- що найважливіше у суспільному просторі у маленькому і великому містах?
- які сьогодні ключові ролі та функції суспільного простору у задоволенні потреб населення великого і малого міста?

Метою роботи є порівняльно-географічний аналіз формування суспільних просторів на прикладі м. Херсон і м. Олешки, дослідження їх особливостей і перспектив повсякденного рекреаційного використання.

Завдання :

- 1) охарактеризувати сутність поняття суспільного простору;
- 2) виявити значення суспільного простору в місті;
- 3) дослідити особливості суспільних просторів малого (на прикладі м. Олешки) та великого (на прикладі м. Херсон) міст. Визначити напрямки і пріоритети їх використання у повсякденній рекреаційній діяльності міських жителів;
- 4) здійснити порівняльну характеристику суспільних просторів м. Херсон і м. Олешки.

Об'єкт дослідження: суспільні простори м. Херсон і м. Олешки.

Предмет дослідження: порівняльно-географічний аналіз суспільних просторів великого і малого міст.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є спостереження (вивчення об'єкта), порівняння, статистичні методи (визначення кількісного співвідношення однотипних об'єктів або їх параметрів), картографічний та метод аналізу (вивчення властивостей і відношення предмету). Для визначення напрямків і пріоритетів використання суспільних просторів жителями міст Херсон і Олешки використовувався метод соціологічного опитування.

Практичне значення : матеріал та висновки, які містяться в дослідженні, можуть бути використані у покращенні облаштування суспільних просторів у великих та малих містах.

Апробація. Результати дослідження апробовано на щорічних регіональних конференціях Херсонського відділу Українського географічного товариства (Херсон, 2020 р.) у вигляді статті та під час конкурсу наукових робіт у галузі географія.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРІВ

1.1. Сутність поняття «суспільний простір» і його функції

Місто – це складний і багатогранний організм, який має свої суспільні простори – місця зосередження громадського, культурного, політичного та соціального життя, які володіють певними властивостями і моделюють подальшу поведінку городян [17, 22].

Поняття суспільний простір є відносно новим, хоча раніше вже робилися спроби визначення цього феномену. Його не варто розглядати крізь призму тільки містобудівних принципів, оскільки на нього впливають і соціальна, і політична, і економічна сфери життя [1]. Суспільний простір – це перш за все культурна складова міста, яка виражається через постійне формування та відтворення не тільки міської культури і способу життя, але і найвищих зразків культурної діяльності [15]. При цьому основними ознаками суспільного простору виступають пішохідна доступність, забезпеченість сприятливих умов і достатня кількість запропонованих можливостей [6].

Суспільному простору притаманні такі особливі функції:

- політична – реалізується через формування простору для політичного дискурсу;
- соціальна – через взаємодію людей один з одним і владою;
- рекреаційна – місце для проведення дозвілля;
- пізнавальна – виступає в якості інструменту збереження історико-культурних і національних ансамблів;
- доступність – зв'язок із системою громадського транспорту і наявністю паркової зони;
- ізолюваність від транспортного руху, шуму, забруднень;

- безбар'єрність – відсутність будь-яких вертикальних перепон: бордюрів, сходинок, що робить простір доступним для людей з фізичними обмеженнями;
- універсальність – простір враховує інтереси користувачів різного віку, статусу;
- комфорт та безпека – зручність місця, наявність вуличної фурнітури, спортивних майданчиків, тренажерів, дитячих ігрових елементів, столів для ігор, а також елементів для проведення пасивного відпочинку – лавок, гамаків, зелених зон;
- соціалізація – відкритість для різноманітних подій [7, 11] .

Функціональність громадських просторів може проявлятися:

- а) у формуванні простору для політичного дискурсу, де відбуваються дискусії на теми, життєво важливі для цієї політичної спільності, і відбувається можлива зміна поглядів (мітинги, пікети);
- б) як точки взаємодії влади і городян (міські і всенародні свята, маскаради і святкові паради і тому подібне);
- в) проведення дозвілля городян;
- г) своєрідний інструмент збереження історико-архітектурних, національних (традиційні, пов'язані з діячами літератури, культури і науки) ансамблів. Таким чином, системний взаємозв'язок перетворення міського середовища із створенням громадських просторів підвищить якість життя городян. Цей процес є ще одним чинником на користь необхідності проектування суспільних просторів [6, 9].

1.2. Параметри і значення суспільних просторів

Під суспільними просторами ми розуміємо частину міського середовища, цілеспрямовано створеного в інтересах городян і гостей міста для вільного самовираження, комунікації, відпочинку і прояву своїх

здібностей на благо суспільства [21]. Тому виділяють основні параметри сучасних суспільних просторів:

- вільний і рівний доступ (як фізичний, так і економічний)
- різноманіття форм власності (державна, муніципальна, приватна) при переважанні державного і муніципального для вирішення завдання збереження рівного доступу для громадян;
- ціннісна орієнтованість, оскільки залучення городян до громадських просторів буде інтенсивніше при збереженні історичної, архітектурної, естетичної і соціальної цінності;
- індивідуальність – пов'язана з громадською цінністю і повинна викликати асоціації, громадський резонанс, значущість;
- урбаністичний сценарій – рух і потоки, подієва комунікація, привабливість і функціональність;
- комфортність умов – полягають в доступності в часі і просторі (транспорт), безпека, зелені смуги [21].

Сьогодні громадські простори стають основним середовищем існування жителів міста, «третім місцем», де вони проводять час між роботою і будинком. Це одночасно і територія спілкування, і зона відпочинку, і місце роботи / переговорів / експозицій для креативників [16].

Поняття «третє місце» використовується в літературі як синонім суспільного або публічного простору. Першим місцем називається будинок, другим є робочий простір, де люди проводять більшу частину свого часу. Роль третього полягає в сприянні широкому і творчому взаємодії людей, становленні та розвитку як окремої людини, так і великого громадянського суспільства в цілому [2].

Суспільні простори відіграють величезну роль в житті міста і його жителів. Саме ці зони в першу чергу формують міське середовище, її привабливість для людей і бізнесу [10].

Створивши нормальні умови, городяни потягнуться на вулицю, що з одного боку, добре позначиться на їхньому здоров'ї (ходити пішки - корисно), а з іншого боку, це убезпечить місцевість, так як найкращий захист – багатолюдність. Також великий потік людей - ідеальні умови для бізнесу, так що інвестування в пішохідну інфраструктуру це не тільки соціальні витрати, але і хороше вкладення в економіку міста.

Побічно, наявність хорошого громадського простору позитивно позначається на формуванні місцевих комун / сусідських спільнот, так як людям є де збиратися і спілкуватися поза своїх будинків. Також це демократія, так як такі місця для всіх, не потрібно бути членом будь-яких клубів або належати певного класу, щоб відвідувати його [13].

У світовій практиці величезна кількість прикладів, коли вкладення і створення проектів громадських зон змінювало цілком вигляд району. Наприклад, візьмемо Брайант-парк в Нью-Йорку. Раніше навколо парку обстановка, м'яко кажучи, була небезпечною. Відразу кілька банд торгували наркотиками на території парку. Природно, і мови не було, щоб ходити туди гуляти, особливо ввечері або з дітьми [15].

Отже, суспільні простори - місця зосередження громадського, культурного, політичного та соціального життя, які володіють певними властивостями і моделюють подальшу поведінку городян. До таких властивостей відносять: вільний і рівний доступ, різноманіття форм власності, ціннісну орієнтованість, індивідуальність, урбаністичний сценарій та комфортність умов. Суспільні простори відіграють величезну роль в житті міста і його жителів. Саме ці зони в першу чергу формують міське середовище, його привабливість для людей і бізнесу.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРІВ М. ХЕРСОН І М. ОЛЕШКИ, ДОСЛІДЖЕННЯ ЇХ ОСОБЛИВОСТЕЙ І ПЕРСПЕКТИВ ПОВСЯКДЕННОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

2.1. Загальна суспільно-географічна характеристика і особливості суспільних просторів м. Херсон

Херсон – адміністративний, індустріальний, культурний центр області, затишне, красиве та компактне місто, одне із самих зелених на Півдні України. Загальна площа території міста понад 6,5 тис. га. Адміністративно Херсон поділяється на три райони: Суворовський (включає історичний центр Херсона), Корабельний, Дніпровський район. Завдяки своєму географічному розташуванню на перехресті автошляхів, водних магістралей Херсон має розвинену мережу транспортної інфраструктури – це морський та річковий порти, залізничний вузол, аеропорт. Херсонський морський торговельний порт – один з найбільших портів України. Він вигідно розташований біля дельти річки Дніпро (що є наслідком наявності дачних селищ, набережної і пляжів, де в теплий період року відпочивають містяни і гості міста), близько 53 миль від Чорного моря. Залізничне, водне, авто- та авіасполучення дає можливість доступу до будь-якого куточка нашої та інших країн [32, 30].

Населення міста на 1 січня 2019 року становило 289 тис. постійних жителів і 296 тис. наявного населення, в міськраді - включаючи населені пункти, підпорядковані міськраді – 330 тис. і 334 тис. осіб відповідно. Населення в агломерації – близько 450 тис. осіб. Херсон є центром міської агломерації, в яку, крім власне Херсона, входять м. Олешки та селища Антонівка, Степанівка, Комишани, Зеленівка, Наддніпрянське, Чернобаївка, Білозерка. Все більше іноземних держав цікавляться

Херсонщиною. Свідомостю розвитку інвестиційної привабливості міста (а це і наявність діючих підприємств, і стан доріг, і широкий спектр послуг зв'язку, і розвинена банківська система, і активна позиція у цьому питанні) є зростання інвестицій. Промисловий комплекс м. Херсона має великий економічний та інтелектуальний потенціал для співпраці з іншими регіонами нашої держави та налагодження комерційних відносин з країнами світу. Головними галузями міста є: машинобудування і металообробка, легка, переробна й харчова промисловість. Херсон - єдиний морський порт на Дніпрі. Розташоване місто на правому, високому березі Дніпра, в наймальовничішій частині річки, її дельті, яка відрізняється надзвичайною красою та неповторністю і є місцем відпочинку херсонців та гостей міста.

Головним індикатором досягнень міста був, є і буде рівень і якість життя херсонців. Тому серед пріоритетів міської влади – створення довгострокової програми будівництва житла, розвитку малого підприємництва, формування інвестиційного клімату та стратегічного плану розвитку м. Херсона [30].

В 2018 і 2020 рр. на прикладі м. Херсон було проведено дослідження особливостей суспільних просторів великого міста (текст анкети див. Додаток А) та визначено напрямки і пріоритети їх використання у повсякденній рекреаційній діяльності жителів міста. Ми отримали такі результати.

Публічний простір має забезпечувати відпочинок людям різних вікових категорій та соціальних статусів. Він має містити в собі широкий спектр розваг, а також засобів пасивного відпочинку, бути естетичним, мати точки тяжіння (вони існують у вигляді інсталяцій, вуличного мистецтва, скульптур, проведення фестивалів та ярмарок, кіно під відкритим небом, змагань, тощо).

У м. Херсон представлені такі види суспільних просторів:

- відкриті (парки, сквери, набережні, пляжі, площі, бульвари);
- історико-культурні (театри, кінотеатри, вулиці, музеї, планетарії);
- сакральні (церкви, собори);
- розважальні (ТРЦ, палаци молоді та спорту, будинки культури, кафе, ресторани, клуби).

Опитуючи херсонців, ми простежили такі особливості:

- активний вид використання суспільних просторів є найпривабливішим;
- суспільство надає перевагу концертам, кінотеатру на свіжому повітрі та виставкам;
- більшість респондентів вважає, що суспільний простір в першу чергу має бути облаштованим туалетом, буфетом і повинен знаходитись поряд із розвинутою системою транспорту;
- найвідвідуванішими сакральними просторами є собори Свято-Катеринський і Св. Олександри;
- серед історико-культурних просторів найбільш популярними виявились вул. Суворова, Мультиплекс, ККЗ «Ювілейний» і Херсонський музикально-драматичний театр
- панівним серед розважальних просторів є ТРЦ «Фабрика»;
- найвагомішими якостями в суспільному просторі люди вважають безпеку і транспортну доступність;
- найсуттєвішою метою суспільного простору респондентами визначено особистий відпочинок і прогулянки [3, 4].

На рис. 2.1 показане територіальне розміщення суспільних просторів м. Херсон.

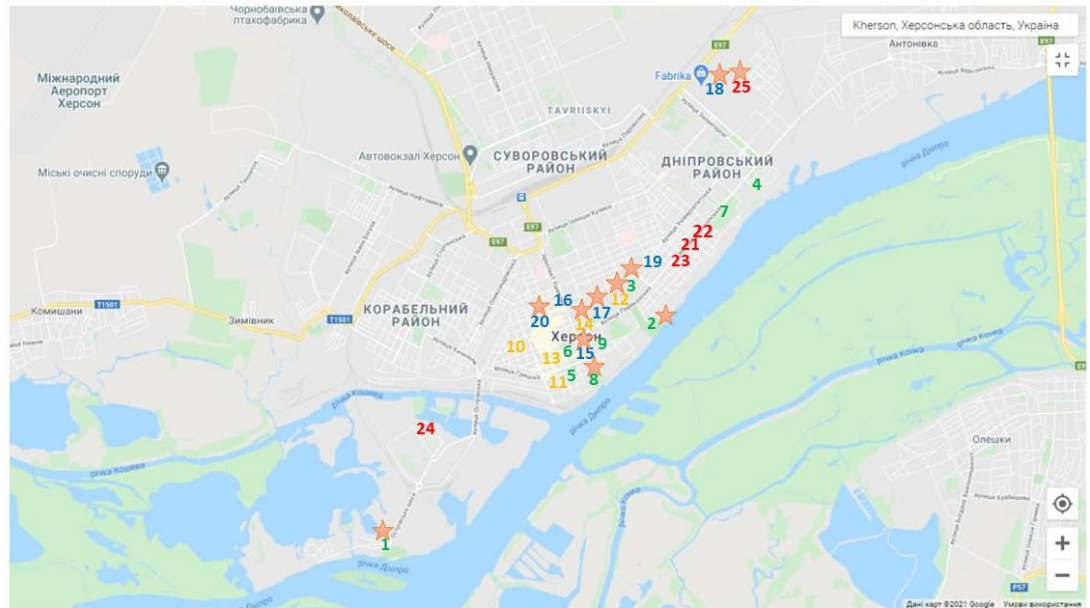

Рисунок 2.1 – Геопросторова диференціація просторів м. Херсон

Позначення просторів:

Зелений колір – відкриті

Жовтий – сакральні

Синій – історико-культурні

Червоний – розважальні

Зірка – найпопулярніші (позначено над цифрою)

1 – Гідропарк

2 – Парк Слави

3 – Парк «Херсонська Фортеця»

4 – Пляж «Лілея»

5 – Покровський свер

6 – Потьомкінський сквер

7 – Придніпровський парк

8 – Центральна набережна

9 – Шевченківський парк

10 – Греко-духовний кафедральний собор

11 – Греко-Софіївська церква

- 12 – Свято-Катеринський собор
- 13 – Успенський собор
- 14 – Церква Св. Олександри
- 15 – Вул. Суворова
- 16 – Вул. Ушакова
- 17 – ККЗ «Ювілейний»
- 18 – Мультиплекс
- 19 – Херсонський академічний театр ляльок
- 20 – Херсонський музикально-драматичний театр
- 21 – Кафе «Зефір»
- 22 – Клуб «Шаде»
- 23 – Обласний палац молоді
- 24 – Рей бар
- 25 – Трц «Фабрика»

На картосхемі можна побачити територіальне розміщення суспільних просторів. Майже всі знаходяться в центрі міста, але популярними є і ті, що лежать на окраїні або в буферній зоні.

Стосовно відкритих просторів можна зауважити, що найбільш вагомими є ті, які облаштовані необхідними зручностями (туалет, лавочки, крамниці, кафе, роздягальні і рятувальний пункт в гідропарку). Популярність сакральних просторів (12, 14) пов'язана з багатою історією Херсона (наприклад, Свято-Катеринський собор – визначна пам'ятка архітектури і є першим Херсонським кам'яним храмом) та значенням для його мешканців.

Варто відмітити, що в історико-культурних просторах зважають на багатофункціональність місць (наприклад, присутні заклади харчування, туалет, місця для сидіння, а на вул. Суворова ще й ігри у розважальних закладах).

Фабрика є домінуючою у розважальних просторах, хоча і знаходиться на периферії. Провідним є те, що ТРЦ не має аналогів у місті. Це місце, де поєднані магазини (продовольчі і непродовольчі), розваги на будь-який смак, ресторани і кафе в одному великому комплексі. Це краще місце для покупок, забави, проведення вільного часу і зустрічей.

2.2. Суспільно-географічна характеристика м. Олешки і сучасні реалії використання і сприйняття суспільних просторів

Місто Олешки розташоване на півдні України, південному заході Херсонської області, за 12 км від обласного центру. Це невелике місто, з південного заходу на північний схід простягнулося на 7,5 км, а з південного сходу до північного заходу на 4 км. По периметру – 27 км. Має Т-подібну форму. Площа становить 60 км². Середня висота над рівнем моря становить лише 6 м. Олешки – це місто-супутник Херсона і тісно з ним пов'язаний, входить до складу Херсонської агломерації, має зручне сполучення з Херсоном, хоча і розташоване на протилежному березі Дніпра, за допомогою шосе і двох мостів - над дніпровською протокою Конкою (з боку Олешок) і власне Дніпром (Антонівська міст). Населення міста становить близько 24 тисяч осіб – четверте за чисельністю населення місто Херсонської області.

У Олешках добре розвинений громадський транспорт, а безпосередня близькість до м. Херсон визначає наявність інтенсивних маятникових міграцій. Багато олешківців не тільки працюють, але і регулярно відпочивають в Херсоні. Населення обслуговує «Олешки - автотранс», який займається в основному перевезенням пасажирів на місцевій лінії і на маршруті «Херсон - Олешки», де автобуси ходять з 6:00 до 20:00 (в літній час з 3:00). Є цілодобові служби таксі. Були плани будівництва тролейбусної лінії в Херсон, але в даний час вони заморожені [33].

Олешки – малий центр промисловості. Добре розвинені такі галузі промисловості: маслосироробна, хлібопекарська і макаронна, виноробна, консервна, електротехнічна, швейна. Діють: маслозавод, виноробне підприємство «Вина Олешія», швейна фабрика «Юність», ТОВ «Промбізнес», ЗАТ «Електро», ТОВ «АТБ-Маркет», Дочірнє підприємство «СПІ-авто», завод «Дунапак-Україна» тощо. Плідно співпрацюють сільськогосподарські підприємства: ВАТ «Винрозсадник», фермерське господарство «Січ», а також розвивається рибне господарство. Поблизу м. Олешок ведеться видобуток будівельного піску, часто нелегальний [31]. Місто розташоване в зоні підтоплення. Основні несприятливі умови: пилові бурі, засолення ґрунтів, розвіювання пісків. Гордість міста – ботанічна пам'ятка природи – сосновий бір. Недалеко від міста розташований санаторій, де проводять лікування грязями материкових озер. На сході від міста розташовуються Олешківські піски, які на сьогоднішній день частково заліснені. На заході Олешок протікає річка Конка – невелика річка, тече паралельно Дніпру в 4 км від нього і впадає в Кардашинський лиман, потім в Дніпровський лиман і Чорне море. Ця річка є частиною Дніпровських плавнів і є одним з основних рукавів Дніпра в його дельті. Вона сприяє літньому відпочинку біля водойми.

У ближчій перспективі через місто має пролягти Європейський транспортний коридор. Це ще в більшій мірі відкриє можливості для виходу Олешок у світ і для ще більшого приїзду гостей у численні чарівні дніпровські заплави, рукотворний ліс та туристичні бази [33].

У 2019 і 2020 рр. ми провели дослідження суспільних просторів м. Олешки (анкету див. Додаток Б), але у зв'язку з карантинними обмеженнями нам довелося провести його за допомогою Google-форм.

У м. Олешки представлені такі види суспільних просторів:

- відкриті (парки, сквери, набережна, пляж);

- історико-культурні та розважальні (музеї, будинок культури, кафе, ресторани, караоке);
- сакральні (церкви, собори).

Опитуючи олешківців, ми простежили такі особливості:

- активний вид використання суспільних просторів є найпривабливішим;
- суспільство надає перевагу концертам, кінотеатру на свіжому повітрі, виставкам та ярмаркам;
- більшість респондентів вважає, що суспільний простір в першу чергу має бути облаштованим туалетом, зручними лавочками і якісним освітленням;
- має володіти такими якостями як безпека, доступність, комфорт і багатофункціональність;
- серед відкритих просторів панівними є лісові насадження і набережна;
- найвідвідуванішими сакральними просторами є церкви Георгія Побідоносця, Христа Спасителя і Різдва Богородиці;
- серед історико-культурних та розважальних просторів найбільш популярними виявились Кінний клуб «Grand Prix», Центр культури і дозвілля та Чумацька криниця;
- найвагомішими якостями в суспільному просторі люди вважають безпеку і транспортну доступність;
- найсуттєвішою метою суспільного простору респондентами визначено особистий відпочинок і прогулянки [3, 4].

На рис. 2.2 показане територіальне розміщення суспільних просторів м. Олешки.

Рисунок 2.2 – Геопросторова диференціація просторів м. Олешки

Позначення просторів:

Зелений колір – відкриті

Жовтий – сакральні

Синій – історико-культурні та розважальні

Зірка – найпопулярніші (позначено над цифрою)

1. Дитячий пляж
2. Ліс
3. Набережна
4. Парк біля АТБ
5. Парк «Житлоселище»
6. Парк Слави
7. Парк «Чайка»
8. Сквер Федора Піроцького
9. Храм Рівноапостольної Ніни
10. Храм Різдва Івана Хрестителя
11. Церква Георгія Побідоносця
12. Церква Різдва Богородиці
13. Церква Христа Спасителя
14. Військовий музей

- 15 Дім-музей Поліни Райко
16. Караоке-бар «Соло»
17. Кінний клуб «Буцефал»
18. Кінний клуб «Grand Prix»\
19. Краєзнавчий музей
20. Олешківська Січ
21. Центр культури та дозвілля
22. Чумацька криниця

На картосхемі відображено, що в Олешках найбільш популярними є відкриті та історико-культурні простори разом з розважальними, які знаходяться на периферії. Це є результатом того, що на окраїні населеного пункту є притока Дніпра – Чайка і ліс, а також відносно недалеко знаходяться заміські універсальні комплекси.

Найвагоміші сакральні простори розташовані в центрі, адже це є найбільш заселеним регіоном міста

Отже, проаналізувавши дві вищевказані картосхеми, слід підкреслити, що місцезрештування визначних просторів не є головним для суспільства. Громадяни беруть до уваги якісні характеристики.

РОЗДІЛ 3

ПОРІВНЯЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ: ЩО ОБ'ЄДНУЄ ЧИ ВІДРІЗНЯЄ СУСПІЛЬНІ ПРОСТОРИ ВЕЛИКОГО І МАЛОГО МІСТА?

У ході роботи було проведено узагальнення результатів пілотного соціологічного опитування населення м. Херсон і м. Олешки за 2018 – 2020 роки і здійснено на цьому прикладі порівняльно-географічний аналіз суспільних просторів малого і великого міста. Загалом у опитуванні взяло участь 272 особи: 141 житель Херсону і 116 жителів Олешок. А також 15 мешканців з інших населених пунктів, які тимчасово проживають у цих містах. Візуально це можна побачити на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Розподіл респондентів за місцем проживання.

Що стосується вікової структури, то групи 17-29 і 30-44 є домінуючими в обох містах, а 44-59 займає невелику частку. Частка людей похилого віку найменша. Розподіл представлено на рисунку 3.2.

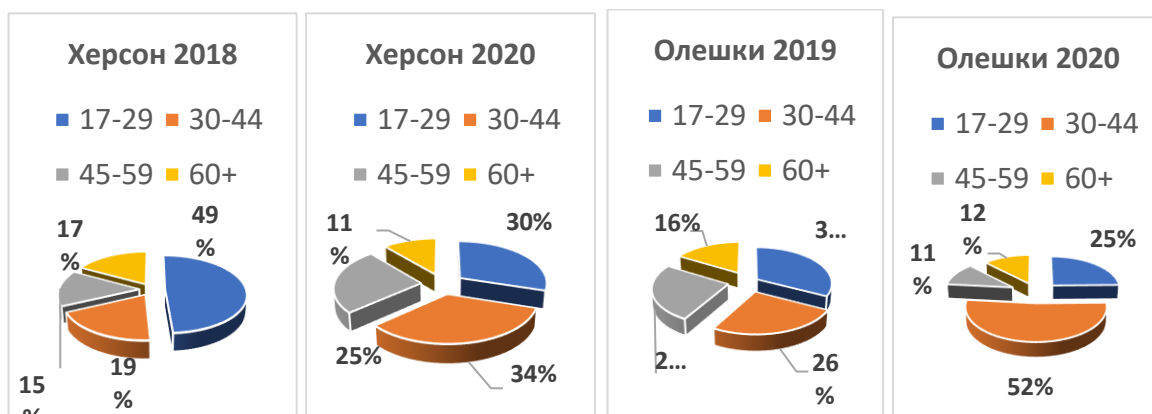

Рисунок 3.2 – Розподіл респондентів за віком

У статевому відношенні переважають жінки. Найбільша їх частка у дослідженні міста Олешки у 2020 році. Зверніть увагу на рисунок 3.3.

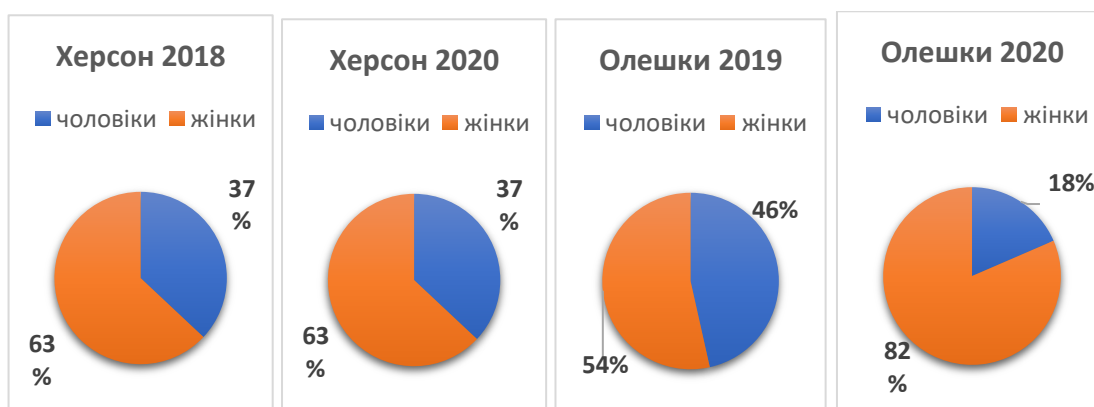

Рисунок 3.3 – Розподіл респондентів за статевою структурою

Після обробки даних анкетування з'ясувалося, що більшість опитаних мають вищу освіту рівня магістра або спеціаліста. Винятком є дослідження населення в місті Херсон за 2018 рік – більша частка осіб отримали рівень бакалавра або молодшого спеціаліста. Це можемо побачити на рисунку 3.4.

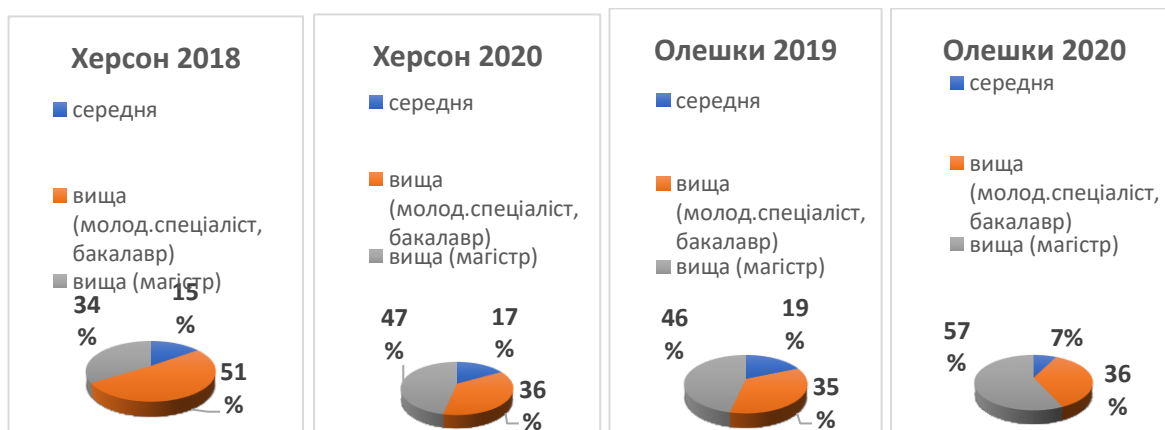

Рисунок 3.4 – Розподіл респондентів за освітою

Результати опитування показали наступне. У двох містах для респондентів активний вид використання суспільного простору є найпривабливішим. Це пов'язано перш за все з тим, що в містах багато парків, безліч людей там займаються спортом або просто прогулюються на свіжому повітрі. Культурний і пізнавальний види використання суспільних просторів мають також важливе значення. Екстремальний і пасивний цікавлять людей найменшою мірою. Підсумки надано на рисунку 3.5.

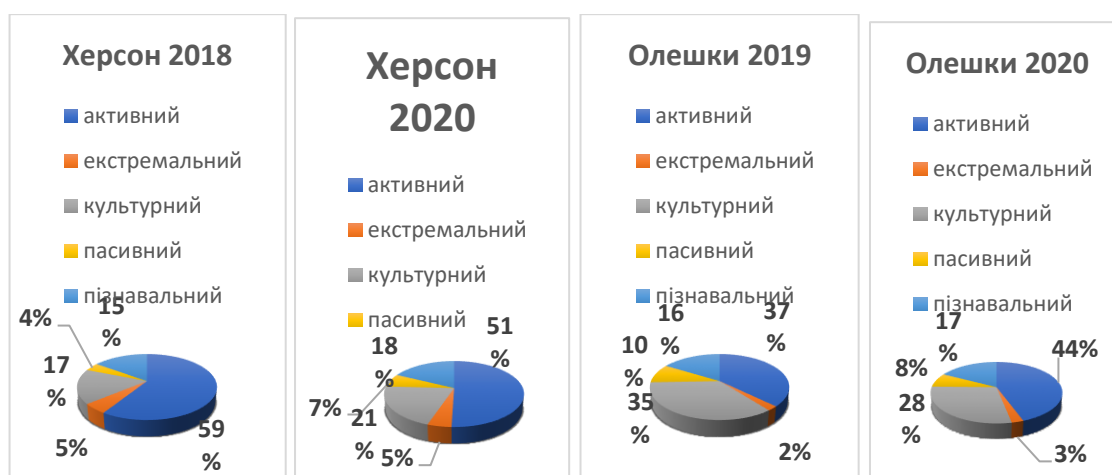

Рисунок 3.5 – Розподіл видів використання суспільного простору за привабливістю

У двох містах суспільство надає перевагу концертам, кінотеатрам на свіжому повітрі і виставкам. Найменш захоплюючими виявились конкурси, перформанси і челенджі. Більшість містян працюють, отже після важкого робочого дня обирають заходи, на яких можна розслабитися та відпочити душею і тілом. Результати на рисунку 3.6

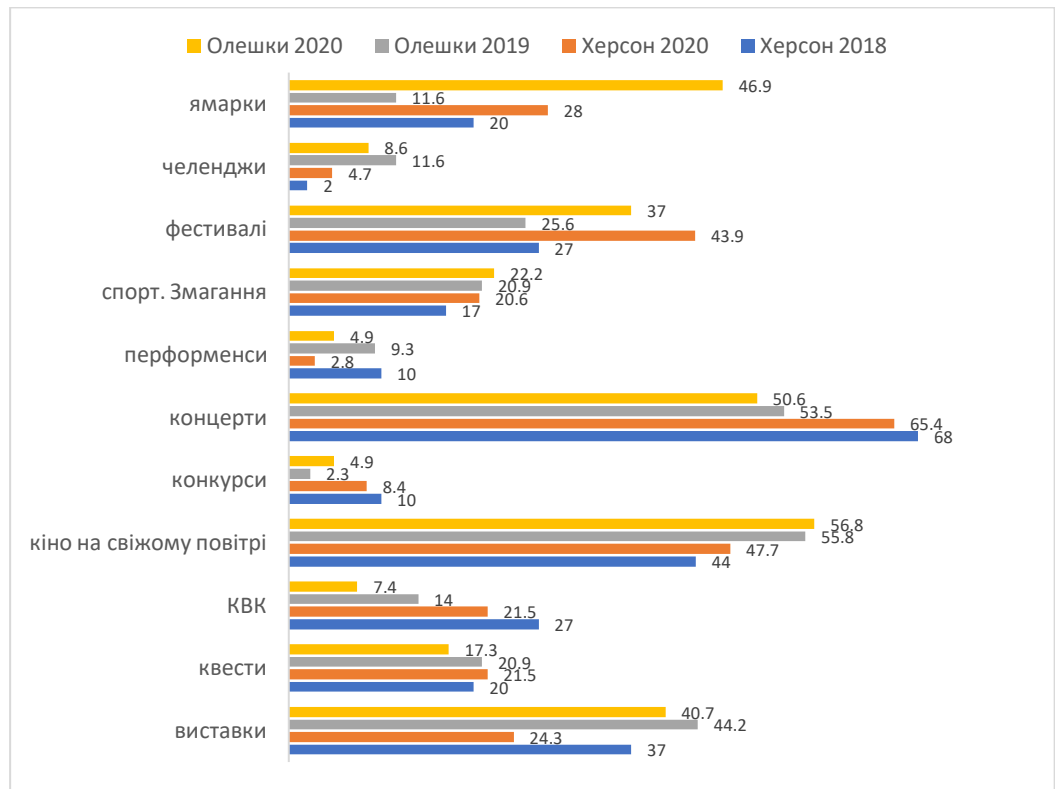

Рисунок 3.6 – Розподіл заходів за привабливістю у населення, %

Варто відмітити, що опитувані зазначили заходи, яких не було надано у варіантах відповідей – театральні вистави, відпочинок на природі та туризм.

Мешканці обох міст вважають, що суспільний простір в першу чергу повинен бути облаштований туалетом, буфетом, зручними лавочками, дитячими зонами відпочинку і знаходитись поруч із розвиненою системою транспорту. Другорядними є паркінг, роздягальня і камери зберігання. Крім цього було відмічено, що головними елементами є наявність питної води і смітників. Це показано на рисунку 3.7

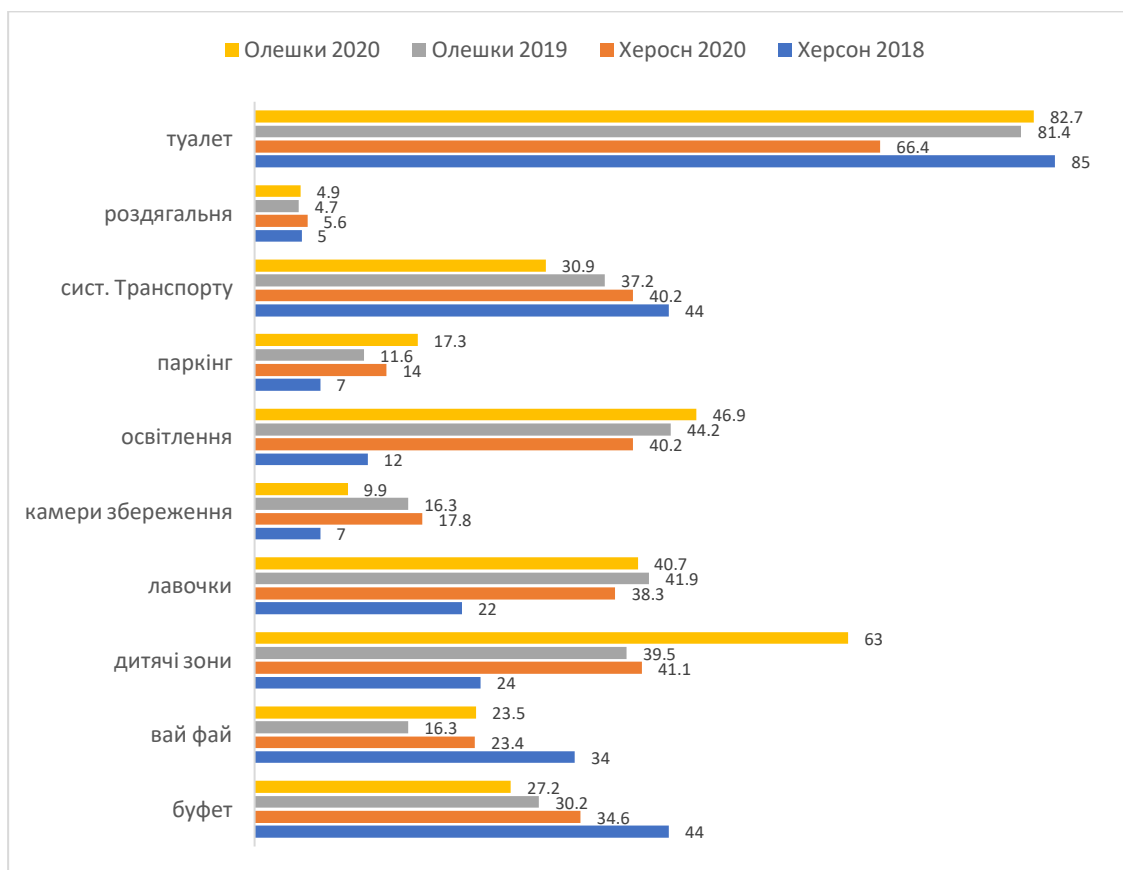

Рисунок 3.7 – Розподіл зручностей облаштування, %

Найвагомішими якостями в суспільному просторі вважають безпеку і комфорт, а також транспортну доступність і багатофункціональність. На другому плані естетика та різновікова категорія. Зверніть увагу на рисунок 3.8.

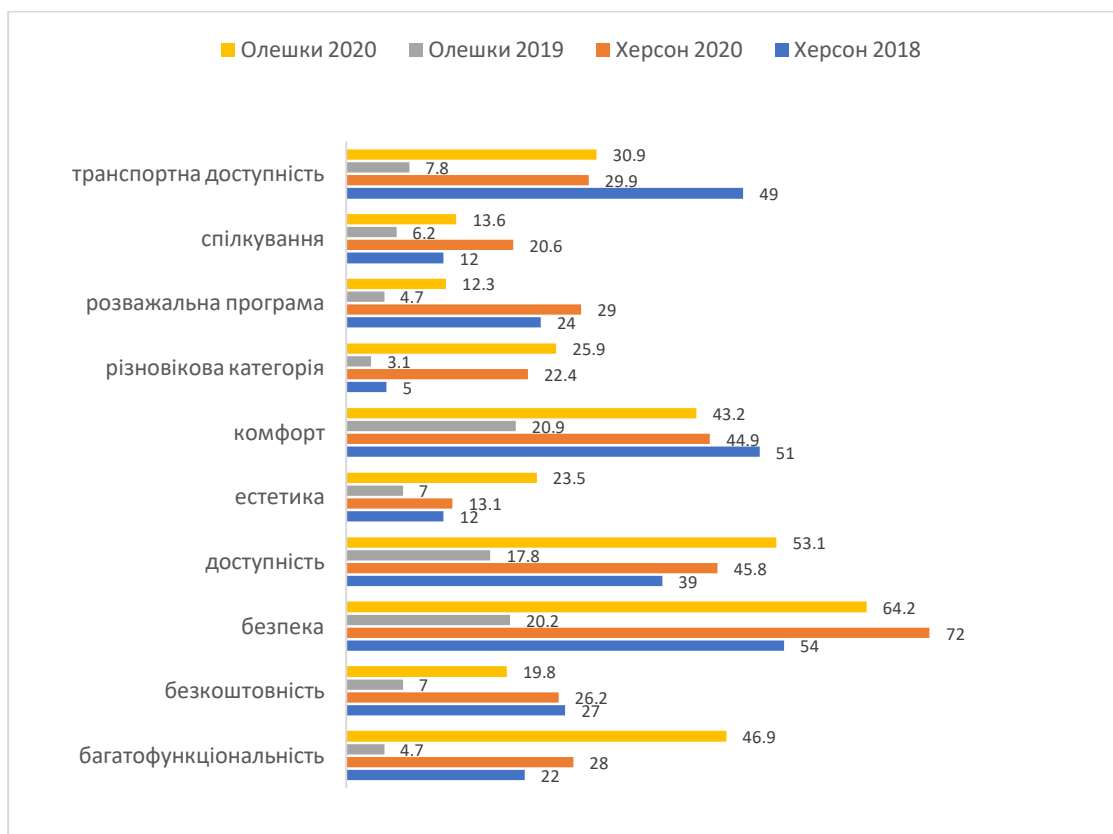

Рисунок 3.8 – Розподіл якостей простору за значимістю, %

Головними цілями, які має забезпечувати суспільний простір респонденти визнали відпочинок і прогулянки, а також творчість і розвиток. Несуттєвими є суспільна згуртованість і патріотичні цілі. Відповіді показано на рисунку 3.9.

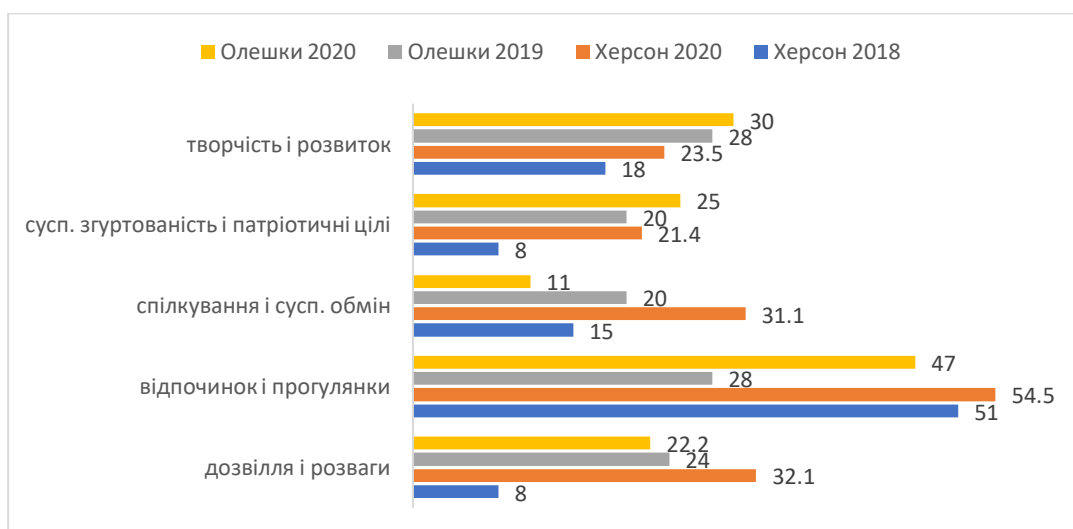

Рисунок 3.9 – Розподіл цілей суспільного простору за значимістю, %

Найпопулярнішими відкритими просторами у Херсоні є парк «Херсонська Фортеця», центральна набережна, гідропарк і парк Слави.

Незначними виділили Покровський і Потьомкінський сквери, а також Придніпровський парк. До списку відповідей додали поле на Таврійському. Результати можете побачити на рисунках 3.10 А і 3.10 Б.

Рисунок 3.10 А – Розподіл привабливості відкритих просторів у Херсоні за 2018 рік

Рисунок 3.10 Б – Розподіл привабливості відкритих просторів у Херсоні за 2020 рік

А в Олешках надають перевагу лісу, набережні і дитячому пляжу. На останньому місці парк Слави «Чайка» та і сквер Федора Піроцького. Також мешканці люблять відпочивати в центрі міста та в плавнях на Хуторищі. Це указано на рисунках 3.11 А і 3.11 Б.

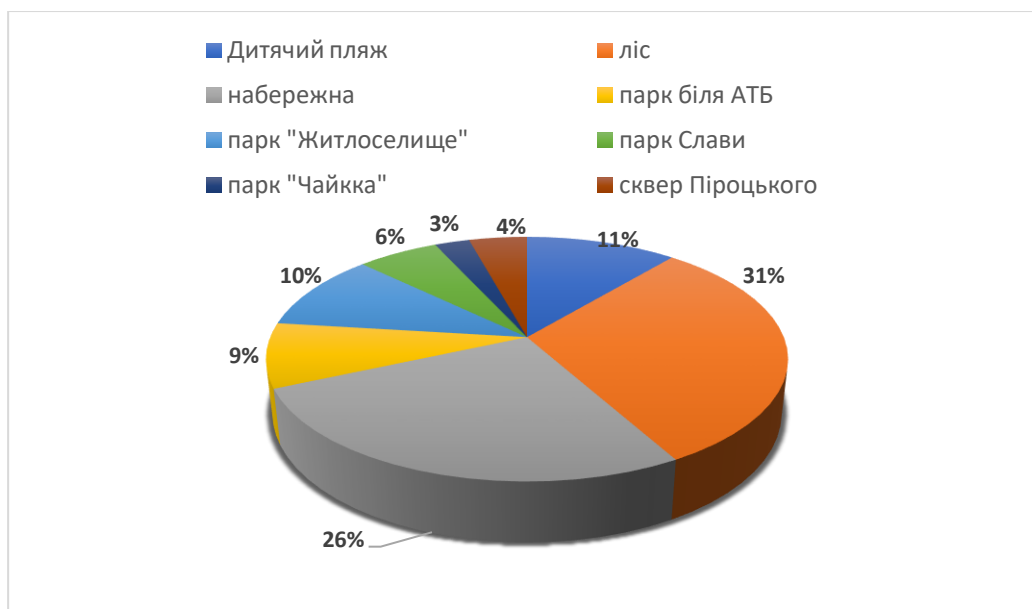

Рисунок 3.11 А – Розподіл привабливості відкритих просторів у Олешках за 2019 рік

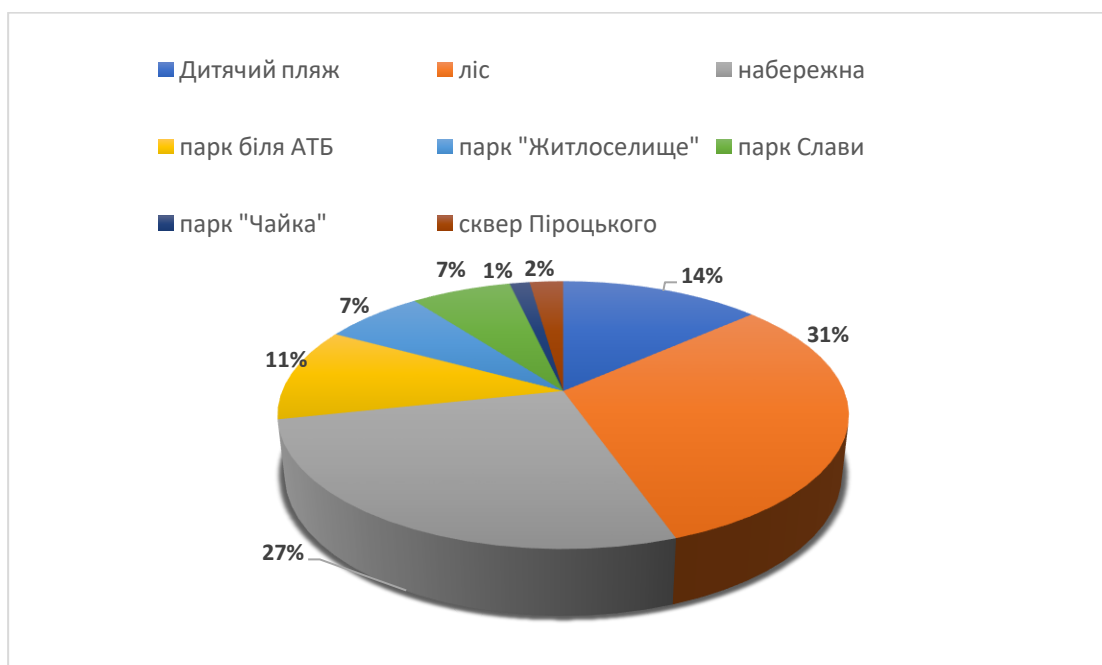

Рисунок 3.11 Б – Розподіл привабливості відкритих просторів у Олешках за 2020 рік

Найвідвідуванішим сакральним простором у Херсоні є Свято-Катеринський собор. Також відвідують церкву Св. Олександри і Успенський собор. Окрім цих додали собори: Всіх Святих та Свято-Миколаївський, а також церкву «Велике доручення». Розподіл показано на рисунках 3.12 А і 3.12 Б.

Рисунок 3.12 А – Розподіл привабливості сакральних просторів у Херсоні за 2018 рік.

Рисунок 3.12 Б – Розподіл привабливості сакральних просторів у Херсоні за 2020 рік.

Більшість опитаних у м. Олешки не відвідують сакральні простори, проте найбільш відвідуваною є церква Христа Спасителя і церква Георгія Побідоносця. Поміж цього респонденти відмітили Покровську церкву ПЦУ і костел Св. Анонія. Результати показано на рисунках 3.13 А і 3.13 Б.

Рисунок 3.13 А – Розподіл привабливості сакральних просторів у Олешках за 2019 рік.

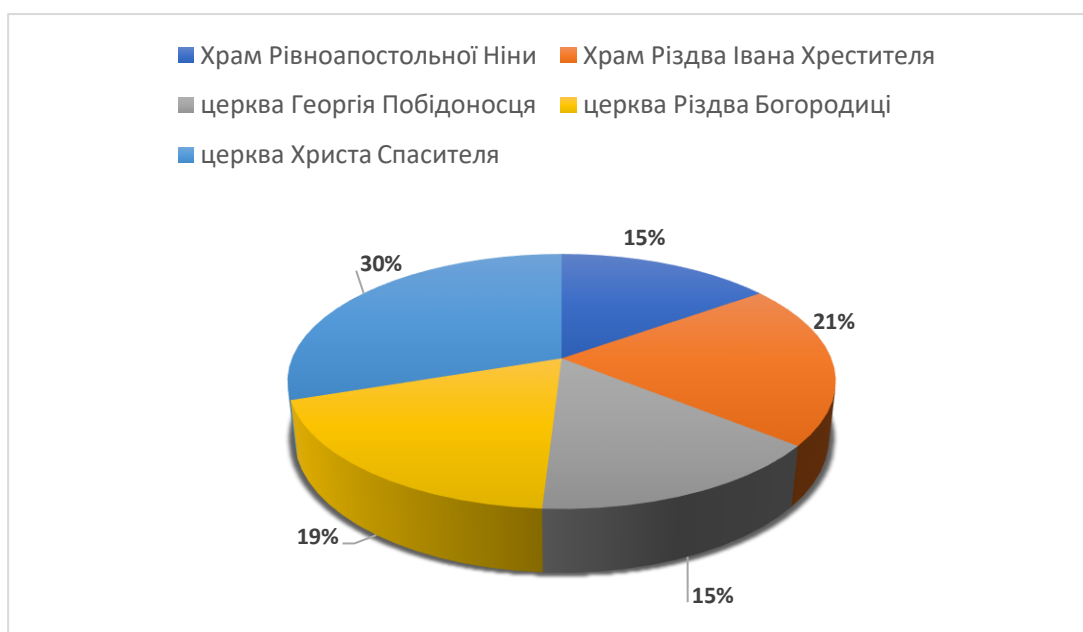

Рисунок 3.13 Б – Розподіл привабливості сакральних просторів у Олешках за 2020 рік.

Серед історико-культурних просторів найпопулярнішими в Херсоні є вул. Суворова, Херсонський музикально-драматичний театр і ККЗ «Ювілейний». На останньому місці Херсонський академічний театр ляльок. Підсумок дослідження на рисунках 3.14 А і 3.14 Б.

Рисунок 3.14 А – Розподіл історико-культурних просторів у Херсоні за 2018 рік

Рисунок 3.14 Б – Розподіл історико-культурних просторів у Херсоні за 2020 рік

Панівним у розважальних просторах в Херсоні є ТРЦ «Фабрика», а вторинними – клуб «Шаде» і обласний палац молоді. Також надають перевагу зустрічам на свіжому повітрі, відпочивають в ресторанах «Тераса» і «Алькапоне». Зверніть увагу на рисунки 3.15 А і 3.15 Б.

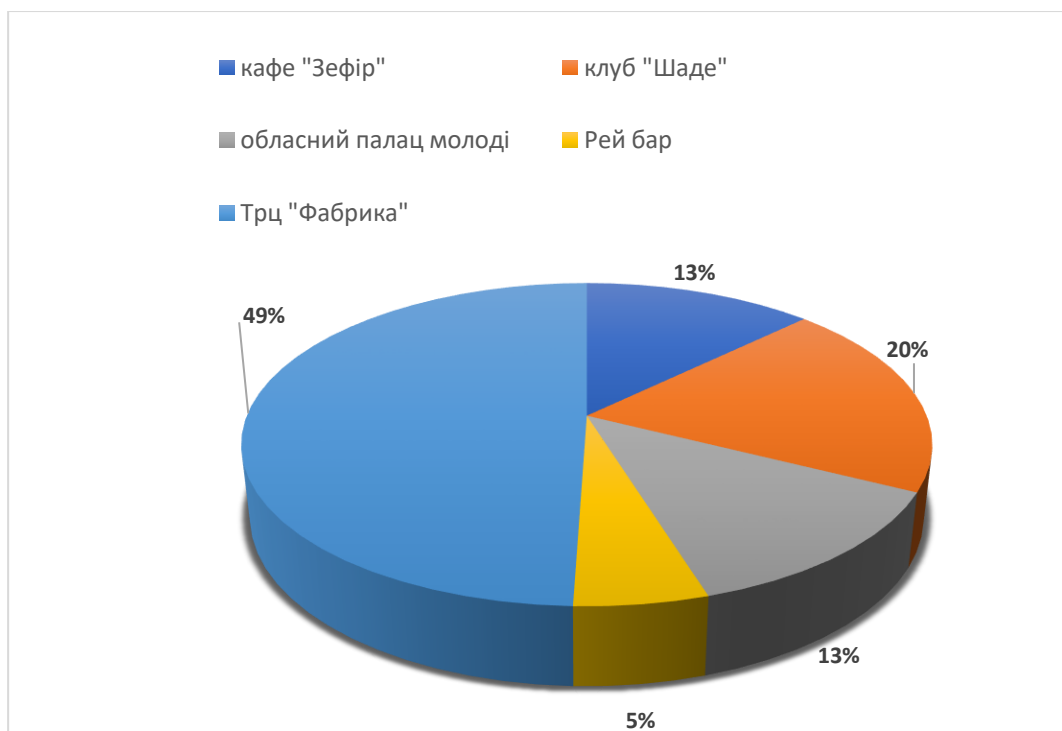

Рисунок 3.15 А – Розподіл розважальних просторів у Херсоні за 2018 рік

Рисунок 3.15 Б – Розподіл розважальних просторів у Херсоні за 2020 рік

Серед історико-культурних та розважальних просторів найбільш поширеними у Олешках є Кінний клуб «Grand Prix» і Чумацька криниця. Дім-музей Поліни Райко – найменш суттєвий простір. Результати показано на рисунках 3.16 А і 3.16 Б.

Рисунок 3.16 А – Розподіл історико-культурних і розважальних просторів у Олешках за 2019 рік

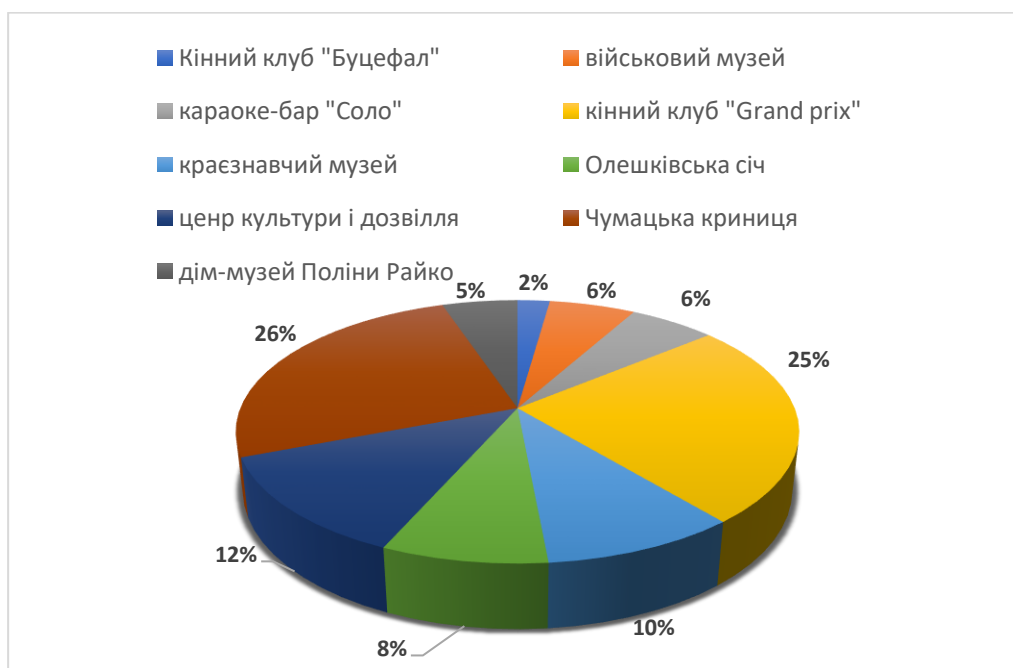

Рисунок 3.16 Б – Розподіл історико-культурних і розважальних просторів у Олешках за 2020 рік

Найвагомішими якостями в суспільному просторі в обидвох регіонах вважають безпеку, комфорт, доступність і транспорту доступність. Розподіл цілей суспільного простору за значимістю у містах різниться. Наприклад, для жителів м. Херсон особистий відпочинок і прогулянки стали найважливішими, а для жителів м.Олешки не тільки особистий відпочинок і прогулянки, а й творчість, розвиток і пізнання.

Отже, суспільні простори в першу чергу формують міське середовище, його привабливість для людей і бізнесу. Саме ці зони відіграють величезну роль в житті міста і його жителів. На основі проведених досліджень можна внести такі пропозиції міським органам влади щодо підвищення якості суспільних просторів, а саме облаштуванням їх :

- туалетом
- лавочками
- освітленням
- дитячими зонами відпочинку.

А також підвищити транспортну доступність, тобто продовжити строки роботи ліній громадського транспорту.

ВИСНОВКИ

У ході роботи було розкрито сутність поняття суспільного простору, визначено його значення в місті, досліджено особливості суспільних просторів м. Херсон і м. Олешки і здійснено їх порівняльну характеристику.

Отже, суспільні простори – місця зосередження громадського, культурного, політичного та соціального життя, які володіють певними властивостями і моделюють подальшу поведінку городян. До таких властивостей відносять вільний і рівний доступ, різноманіття форм власності, індивідуальність, урбаністичний сценарій та комфортність умов.

Протягом 2018-2020 рр. було проведено пілотне дослідження в межах м. Херсона і м. Олешки, яке показало, що в обох регіонах дослідження для респондентів активний вид використання суспільного простору є найпривабливішим. Це пов'язано перш за все з тим, що в містах багато парків, безліч людей там займаються спортом або просто прогулюються на свіжому повітрі.

У двох містах суспільство надає перевагу концертам, кінотеатрам на свіжому повітрі і виставкам. Найменш захоплюючими виявились конкурси, перформанси і челенджі. Більшість містян працюють, отже після важкого робочого дня обирають заходи, на яких можна розслабитися та відпочити душею і тілом.

Мешканці обох міст вважають, що суспільний простір в першу чергу повинен бути облаштований туалетом, буфетом, зручними лавочками, дитячими зонами відпочинку і знаходитись поруч із розвиненою системою транспорту.

Найпопулярнішими відкритими просторами для жителів Херсона є парк «Херсонська Фортеця», центральна набережна і парк Слави. А в

Олешках найбільшого поширення набув ліс і набережна. Також велику частину свого часу городяни проводять на дитячому пляжі і в парку «Житлоселище».

Загалом невелика кількість громадян ходить до церкви, в Олешках більшість опитаних взагалі не відвідують сакральні простори, проте дехто відмітив Церкву Георгія Побідоносця, церкву Христа Спасителя, церкву Різдва Богородиці. А херсонці – Свято-Єкатерининський собор, храм Св. Олександри, Греко-духовний кафедральний собор, Успенський собор і Греко-Софіївську церкву.

Серед історико-культурних просторів найпопулярнішими в Херсоні є вул. Суворова, Мультиплекс, ККЗ «Ювілейний» і Херсонський музично-драматичний театр. А в Олешках – Кінний клуб «Grand Prix» і Чумацька криниця. Можна зробити висновок, що херсонці надають перевагу закритим просторам (заходи в приміщеннях), а олешківці – навпаки – відкритим.

У розважальних просторах Херсона провідне місце посідає ТРЦ «Фабрика», а на другому – клуб «Шаде», кафе «Зефір», обласний палац молоді, у Олешках – центр культури і дозвілля, менш популярним є караоке-бар «Соло». Нажаль, в цьому місті дуже мало розважальних комплексів, проте, поширений відпочинок на природі.

Найвагомішими якостями в суспільному просторі в обидвох регіонах вважають безпеку, комфорт, доступність і транспорту доступність. Розподіл цілей суспільного простору за значимістю у містах різниться. Наприклад, для жителів м. Херсон особистий відпочинок і прогулянки стали найважливішими, а для жителів м.Олешки не тільки особистий відпочинок і прогулянки, а й творчість, розвиток і пізнання.

Проаналізувавши картосхеми територіального розташування суспільних просторів, слід зауважити, що розміщення визначних

просторів не є головним для суспільства. Громадяни беруть до уваги якісні характеристики.

Отже, суспільні простори в першу чергу формують міське середовище, його привабливість для людей і бізнесу. Саме ці зони відіграють величезну роль в житті міста і його жителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бархин М.Г. Город. Структура и композиция. М.: Наука, 1986. 264 с.
2. Бредихин, И. Д. К дискуссии о понятии и признаках дефиниции «Общественное место» в административном законодательстве / И. Д. Бредихин // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Право. 2011. № 19. С. 85–89.
3. Винник А. Ю. Порівняльно-географічний аналіз формування суспільних просторів Херсонсько-Олешківської агломерації / А. Ю. Винник // рукопис. Херсон, 2020. 41 с.
4. Винник А. Ю. Суспільні простори м. Херсона та перспективи їх рекреаційного використання / А. Ю. Винник // рукопис. Херсон, 2019. 34 с.
5. Грубов В.А., Дембич А.А., Михайлов С.М. Градостроительное проектирование: уч. пособие. Казань: КИСИ, 1985. 56 с.
6. Желнина А. А./Трансформация пространств потребления в современном российском городе.. 2011. Санкт-Петербург.
7. Кадыров Т.Э. Личность и городская среда: стратегии взаимодействия. Человек в современном социуме. // Материалы II республиканской научно-практической конференции студентов и аспирантов. Йошкар-Ола, 2011. С. 8– 12.
8. Кадыров, Т. Э. Общественные пространства: феномены, тенденции и процессы / Т. Э. Кадыров // Известия Казанского государственного архитектурно-строительного университета. 2014. № 4. С. 115– 120.
9. Линч К. Образ города. Кевин Линч; перевод с англ. В.Л. Глазычева; под ред. А.В. Иконникова. – М.: Стройиздат, 1982. 328 с.
10. Масталерж, Н. А. Формирование концепции общественного пространства как структурного элемента городской среды / Н. А.

- Масталерж // Архитектон: известия вузов. 2013. № 43 (сент.). С. 61–73.
11. Мезенцев К. В. Трансформація публічних просторів у великих містах України на прикладі торговельно-розважальних центрів / К. В. Мезенцев, Н. І. Мезенцева, Т. Л. Бура // Економічна та соціальна географія. 2011. Вип. 63. С. 174–186.
 12. Мезенцев К. В. Трансформація публічних просторів у великих містах України на прикладі торговельно-розважальних центрів / К. В. Мезенцев, Н. І. Мезенцева, Т. Л. Бура // Економічна та соціальна географія. 2011. Вип. 63. С. 174–186.
 13. Мезенцева Н. И. Публичные пространства на периферии города в контексте их социальной среды – кейс Киева / Н. И. Мезенцева, М. В. Пальчук, К. В. Мезенцев // Магілёўски мерыдыян : Навуковае выданне. 2018. Т. 18. Вып. 3–4 (43–44). С. 57–61.
 14. Мезенцева Н. І. Просторова модель мережі публічних просторів Києва / Н. І. Мезенцева, М. В. Пальчук // Регіон. 2018: пошук стратегії оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. С. 312–315.
 15. Мезенцева Н. І. Публічні простори міст: осмислення через призму зарубіжного дискурсу / Н. І. Мезенцева, М. В. Пальчук // Економічна та соціальна географія. 2016. Вип. 76. С. 19–26.
 16. Мезенцева Н. І. Публічні простори міст: осмислення через призму зарубіжного дискурсу / Н. І. Мезенцева, М. В. Пальчук // Економічна та соціальна географія. 2016. Вип. 76. С. 19–26.
 17. Несинова С.В. Сучасні підходи до вивчення поняття міського «публічного простору» // Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції», 2017. №2. Т.1. С. 87–90.

18. Пальчук М. В. Концепт публічного простору у західній науковій думці / М. В. Пальчук // Українська географія: сучасні виклики. Зб. наук. праць у 3-х т. К.: Прінт Сервіс, 2016. Т. 1. С. 70–72.
19. Пальчук М. В. Методика оцінки використання публічних просторів Києва з позиції суспільної географії / М. В. Пальчук // Молоді науковці – географічній науці: Збірник наукових праць XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. К.: Прінт Сервіс, 2017. Вип. XIII. С. 103–105.
20. Пальчук М. В. Методика суспільно-географічного дослідження взаємодії користувачів із публічними просторами міста / М. В. Пальчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. 2017. С. 157–160.
21. Пальчук М. В. Новий шлях до міст: міжнародні програмні документи / М. В. Пальчук // Шевченківська весна 2018: Географія: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. К.: Прінт Сервіс, 2018. Вип. XVI. – С. 98–100.
22. Пальчук М. В. Поняття «місто» як загальнонаукова категорія / М. В. Пальчук // Шевченківська весна 2017: Географія : Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. К.: Прінт Сервіс, 2017. Вип. XV. С. 149–152.
23. Пальчук М. В. Публічний простір: підходи до визначення / М. В. Пальчук // Регіон. 2016: суспільно-географічні аспекти: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. С.19–20.

24. Пальчук М. В. Публічні простори міста Києва: суспільно-географічне дослідження. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису / Київ 2018.
25. Пальчук М. В. Торговельно-розважальні центри як нова форма публічного простору на прикладі Києва / М. В. Пальчук // Географія і туризм, 2018. Вип. 42. С. 123–131.
26. Пальчук М. В. Торговельно-розважальні центри: можливі трансформації у якості публічних просторів на прикладі Києва / М. В. Пальчук // Сучасні проблеми природничих наук: теорія, практика, освітні новації. Праці науково-практичної конференції. Ніжин, 2018. С. 231–234.
27. Пальчук М. В. Як розуміти поняття «публічний простір»? / М. В. Пальчук // Молоді науковці – географічній науці: Збірник наукових праць XII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. К.: Прінт Сервіс, 2016. Вип. XII. С. 84–86.
28. Common Ground? Readings and Reflections on Public Space / Editors: Z. Neal, A. Orum. NY: Routledge, 2009. 240 p.
29. Kohn, Margaret /Brave New Neighborhoods/ The Privatization of Public Space/New York and London: Routledge, 2004С.10–17.
30. Сучасний Херсон URL: <http://www.city.kherson.ua/articles/suchasniy-herson> (дата звернення: 16.04.2021)
31. Місто Олешки URL: https://lib.kherson.ua/misto-oleshki_zd19.htm (дата звернення: 10.04.2021)
32. Офіційна сторінка Херсонської Обласної Державної Адміністрації у фейсбуці URL: <https://m.facebook.com/khoda.gov.ua/> (дата звернення: 16.04.2021)
33. Олешки. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/олешки> (дата звернення 10.04.2021)

2. Парк Слави	7. Придніпровський парк
3. Парк «Херсонська Фортеця»	8. Центральна набережна
4. Пляж «Лілея»	9. Шевченківський парк
5. Покровський сквер	10. Інше

Б. Сакральні простори

1. Греко-духовний кафедральний собор
2. Греко-Софіївська церква
3. Свято-Катеринський собор
4. Успенський собор
5. Церква Св. Олександри
6. Інше

В. Історико-культурні простори

1. Вул. Суворова	5. Херсонський академічний театр ляльок
2. Вул. Ушакова	6. Херсонський музикально-драматичний театр
3. ККЗ «Ювілейний»	7. Інше
4. Мультиплекс	

Г. Розважальні простори

1. Кафе «Зефір»	4. Рей бар
2. Клуб «Шаде»	5. Трц «Фабрика»
3. Обласний палац молоді	6. Інше

9. Які якості в суспільному просторі найважливіші? (оберіть 3 варіанти)

1. Багатофункціональність	5. Естетика	9. Спілкування
2. Безкоштовність	6. Комфорт	10. Транспорт. досяжність
3. Безпека	7. Різновікова категорія	11. Інше
4. Доступність	8. Розважальна програма	

10. Проаналізуйте за значимістю для Вас цілі, які має забезпечувати суспільний простір. Ранг 5 присвоюється важливій цілі, 1 – найменш важливій.

Ціль	Ранг
1. Дозвілля і розваги	
2. Особистий відпочинок і прогулянки	
3. Спілкування і суспільний обмін	
4. Суспільна згуртованість і патріотичні цілі	
5. Творчість, розвиток і пізнання	

- 3. Набережна
- 4. Парк біля АТБ
- 5. Парк «Житлоселище»
- 8. Сквер Федора Піроцького
- 9. Інше

Б. Сакральні простори

- 1. Храм Рівноапостольної Ніни
- 2. Храм Різдва Івана Хрестителя
- 3. Церква Георгія Побідоносця
- 4. Церква Різдва Богородиці
- 5. Церква Христа Спасителя
- 6. Інше

В. Історико-культурні та розважальні простори

- 1. Військовий музей
- 2. Дім-музей Поліни Райко
- 3. Караоке-бар «Соло»
- 4. Кінний клуб «Буцефал»
- 5. Кінний клуб «Grand Prix»
- 6. Краєзнавчий музей
- 7. Олешківська Січ
- 8. Центр культури та дозвілля
- 9. Чумацька криниця
- 10. Інше

9. Які якості в суспільному просторі найважливіші? (оберіть 3 варіанти)

- 1. Багатофункціональність
- 2. Безкоштовність
- 3. Безпека
- 4. Доступність
- 5. Естетика
- 6. Комфорт
- 7. Різновікова категорія
- 8. Розважальна програма
- 9. Спілкування
- 10. Транспортна доступність
- 11. Інше

10. Проаналізуйте за значимістю для Вас цілі, які має забезпечувати суспільний простір. Ранг 5 присвоюється важливій цілі, 1 – найменш важливій.

Ціль	Ранг
1. Дозвілля і розваги	
2. Особистий відпочинок і прогулянки	
3. Спілкування і суспільний обмін	
4. Суспільна згуртованість і патріотичні цілі	
5. Творчість, розвиток і пізнання	

Додаток В

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, _____,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

(дата)

(підпис)

(ім'я, прізвище)